

Marjan Kroflič

Organizacija Združenih narodov posveča invalidom sveta letos dva praznika

Letošnje geslo mednarodnega dneva družine je bilo 'Družina in invalidi'

Organizacija Združenih narodov je 15. maj proglasila za mednarodni praznik družine. Generalni sekretar Organizacije Združenih narodov Ban Ki Moon je v tiskovnem sporočilu ob letošnjem praznovanju mednarodnega dneva družine zapisal, da je letošnja tema namenjena v prvi vrsti družinam z invalidnimi člani. Njegovo sporočilo poziva mednarodno skupnost, da pomaga družinam pri ustvarjanju pogojev za čimbolj bogato življenje njihovih invalidnih članov na domu. Takole je zapisal: "Na ta mednarodni dan družine se posvetimo vprašanju, kako omogočiti družini kot najosnovnejši družbeni celici, da bo izpolnila svojo vlogo in zagotovila invalidnim osebam polno uživanje človekovih pravic in dostojanstva, in njihovo napredovanje kot posameznikov."

Organizacija Združenih narodov je z uvrstitvijo mednarodnega dneva družine na svojo listo praznovanj je potrdila znano dejstvo, da je družina naravna in osnovna družbena celica. Zato je razumljivo, da Konvencija Združenih narodov o pravicah in dostojanstvu invalidnih oseb, ki jo je sprejela Generalna skupščina OZN (2006), nalaga državam podpisnicam konvencije nalogo: **zaščiti morajo invalidne osebe in njihove družine ter jim nuditi tako pomoč, da bo družina lahko invalidnemu članu družine pomagala pri uveljavljanju njegovih pravic.** O vlogi družine v posameznikovem življenju govori podrobneje člen 23. konvencije, ki prepoveduje diskriminacijo invalidov z vidika njihove pravice do poroke, do partnerskega razmerja in do družine. Še posebej konvencija zagotavlja invalidnim otrokom pravico do družinskega življenja: iz družine jih ni mogoče izločiti proti njihovi volji, razen v primeru, če je tak poseg življenjsko nujen in je v interesu invalidnega otroka. V takih primerih pa so vlade dolžne tem otrokom zagotoviti alternativno oskrbo v krogu otrokovega sorodstva, če to ni mogoče, pa v skupnosti, kjer sicer živi njegova družina.

Tudi slovenska ministrica za delo, družino in socialne zadeve Cotmanova je v poslanici ob mednarodnem dnevu družine opozorila na skupno odgovornost vseh državljanov, da je potrebno usmeriti aktivnosti na nacionalni ravni v dobrobit prihodnjih generacij in ustvarjajo pogoji za čim bolj kakovostno življenje. Poudarila je, da se je način življenja v družinah z leti spreminjal, da so družine dandanes pod velikimi pritiski in da je vse težje usklajevati poklicno in družinsko življenje. Takole je zapisala ministrica v poslanici: **"Zato, da bi družina kot srčika družbe v svojih mnogoterih različicah tudi v prihodnosti ohranila mesto, ki ji pripada, si moramo prizadevati vsi: država, lokalna skupnost, starši in otroci."**

Iz njenega sporočila je razvidno, da se ministrica zavzema za ohranjanje dobrih družinskih in medsebojnih odnosov, zagotavitev ekonomske varnosti družin in pa ocenjuje za eno najtežjih nalog današnjega časa. Ob tem poudarja, da družina kljub spremenjenemu načinu življenja ohranja še vedno izredno pomembno vlogo in ostaja naša največja vrednota.

O siceršnji vlogi družine v človekovem življenju se srečujemo z zelo različnimi ocenami. Psihologi na primer ugotavljajo, da je vloga družine v človekovem življenju sicer praviloma pozitivna, a tudi negativne vloge ne gre prezreti. Nevarnost negativne vloge vidijo kot največjo v času odraščanja otroka, še zlasti invalidnega otroka, ko in če ga družina pretirano ščiti pred morebitnimi nevarnostmi in mu s tem pretiranim omejevanjem onemogoča normalno rast in zorenje. Negativni vpliv družine na invalidne člane družine je posebej izrazit v primeru, če se družina npr. primer sramuje svojih invalidnih članov, če jih zlorablja, jih ne upošteva ali pa celo stigmatizira.

Vendar je za invalidne osebe družina praviloma vedno bila in bo tudi ostala izvor moči za njihovo preživetje in včasih edina možnost za njihovo kakovostno življenje. Zato je še kako pomembno, da imajo družine z invalidnimi člani posebno družbeno podporo in se jim s

posebnimi ukrepi zagotovi ustrezen ekonomski položaj. Le v tem primeru bodo družine lahko za svoje invalidne člane primerno skrbale in se družba izognila potrebi po njihovi oskrbi v posebnih ustanovah. Ne bo tudi odveč opozorilo, da morajo institucije s področja invalidskega varstva usposablјati družine, da bodo lahko nudile strokovno pomoč in oskrbo svojim invalidnim članom, tudi z vidika zaščite njihovih državljskih pravic.

Sodobna invalidska politika postavlja v ospredje invalidnost kot človekovo pravico, kar posledično vpliva na kakovost življenja in dostojanstvo invalidov. Toda, s tem ko je invalidnost postala človekova pravica, smo vstopili tudi na 'spolzka tla družbene realnosti': ali je družinam z invalidnim člani v Sloveniji že zagotovljena zadostna družbena podpora, da sploh lahko zagotavljajo uresničevanje pravic svojih invalidnih članov družine?

'Zagotovimo invalidom spodobno delo' je letošnje geslo mednarodnega dneva invalidov

S tem geslom je Organizacija Združenih narodov sklenila obeležiti **mednarodni dan invalidov 3. decembra**. Sporočilo gesla naj bi prispevalo k boljšemu razumevanju problemov invalidnih ljudi v družbi, s prireditvami ob tem dnevu pa naj bi vplivali na prizadevanja vlad, da bi v svojih državah zagotovile dostojanstvo, pravice in blaginjo tudi invalidnim državljanom. Priporočila OZN so torej jasna: v javnosti je potrebno povečati zavest o tem, da je **vključevanje invalidov v politično, socialno, ekonomsko in kulturno življenje nesporno koristno za vso družbo**.

Zato je razumljivo, da je Evropska Komisija ob podpori Evropskega invalidskega foruma pripravila za **evropski dan invalidov** tematsko konferenco **'Invalidni ljudje – njihova aktivna vloga na notranjem trgu'**. Na konferenci v Bruslju bodo ob tej priložnosti razpravljali o temi: **'Prosto gibanje invalidov in njihovih družin'**. Tema vključuje vprašanja koordinacije (poenotenja) načrtov za socialno varnost, zaposlovanje in mobilnost invalidnih oseb. Predstavili bodo tudi primere dobre prakse v podjetjih ter v industriji in vsakodnevne izzive z vidika splošnega položaja invalidov na trgu dela. Druga tema konference bo obravnavala tematski sklop **'Osnovne dobrine in infrastruktura za vse.'** Obravnavali bodo tudi vprašanje, ali je zagotovljena dostopnost do osnovnih dobrin na rastočem trgu, do infrastruktur kot so transport, grajeno okolje in informacijska tehnologija tudi invalidnim državljanom.

Sklepna misel

Na konferenci bodo sodelovali načrtovalci invalidske politike, invalidi in neinvalidne osebe, strokovnjaki za področje invalidnosti ter predstavniki medijev, zato lahko upravičeno pričakujemo, da bo Evropska unija vključila invalidsko problematiko v svojo invalidsko politiko tako kot je zapisana v akcijskem načrtu 'Enake možnosti za invalide'. Iz sporočila Evropske komisije je namreč razvidno, da bo Evropska komisija ugotovitve in zaključke konference vključila v svoja poročila o splošnem položaju invalidov in v načrtovanje prednostnih ukrepov iz že omenjenega Akcijskega načrta EU o invalidnosti.